

Lignelsen om tolleren og fariseeren i templet

"Bots- og bønnedag på Teksten denne uken 2024

[Dansk under]

Til denne søndagen leste jeg en rekke fine prekerer – sitert og med lenke på siden. De vakte så følgende tanker hos meg:

Lignelsen om tolleren og fariseeren er en lignelse som vrir og vender seg i vår bevissthet – noe vi raskt kan se i dagens prekeneksempler. Og vi må innrømme, hvis vi ser den som om den først og fremst handler om min egen navle, så innser vi raskt at vi selv er fariseiske, og derfor angrer vi som den stakkars tolleren! Så la oss legge det til side: Vi må ikke tro at vi er bedre enn andre i Guds øyne.

Punktum.

Hele vår tradisjon har vent oss til å forstå at alt som har med tro å gjøre, er rettet mot meg, individualistisk. Jesus, som ikke er en moderne individualist, ser nok den enkelte: 'Dine synder er tilgitt deg', men det er alltid mennesket i relasjon – til Gud og til andre mennesker. Dette gjelder også disse to i templet. Man kan fremheve fariseeren som det pene, rettskafne mennesket, bare med den lille feilen at han dømmer andre. Men er det ikke sannsynlig at Jesus går mer frontalt til verks mot uordenen i det menneskelige fellesskapet? Fariseerne var definitivt de respekterte, men Jesus kunne også avsløre dem som mennesker som åt opp enkers eiendommer, som var kalkede graver osv. Hvor ser vi dem blant oss? I vårt samfunn? Sannheten er at de ikke nødvendigvis finnes i den litt påtatte ydmyke i kirkerommet – heller ikke engang i den som frisk og freidig setter seg på de øverste plassene. Vi skal se dem i menneskene som vår kultur eller samfunn beundrer i stor grad, de som har alt på det tørre, som har posisjon, eiendommer, kanskje til og med bostedsadresse i utlandet – vel, det kan bli så ille at beundringen avkjøles!

Toller-speilet i dag? Den gang var de generelt mennesker som man mente forrådte fellesskapet, 'det rette folket' ved å tjene okkupasjonsmakten – de tuklet til og med med pengene de tjente på forræderiet. Det er faktisk ikke hvem som helst – heller ikke hos oss – men Jesus vil at vi skal vite at de kan være betydelig nærmere Gud enn de vi beundrer.

Vi skal vel med lignelsen få vite at det finnes en annen måte å se menneskene på, enn å dele oss opp, i forakt eller selvforakt. Et rike, Guds, er på vei, hvor de menneskelige relasjonene kan gjenopprettes – hevet over dom, hvor vi ser hverandre som 'rettferdige for Gud', bygger hverandre opp i kjærlighet og tilgir hverandre når det trengs." De siste ordene er sitat fra en av prekene på siden.

På dansk

Lignelsen om tolderen og farisæeren

Sandt at si er lignelsen om tolderen og farisæeren en lignelse som vrider og vender sig i vores bevidsthed – hvilket vi hurtigt kan se i dagens mange prædikeneeksempler. Og vi må indrømme, hvis vi ser den som om den først og fremmest handler om min egen navle, så indser vi meget let at vi da selv er farisæiske, og derfor angrer vi som den arme tolder! Så lad os få det til side: Vi må ikke tro at vi er bedre end andre i Guds øjne. Punktum.

Hele vores tradition har vænnet os til at forstå at alt, som har med tro at gøre, er rettet mod mig, individualistisk. Jesus, som ikke er en moderne individualist, ser nok den enkelte: "Dine synder er dig forladt", men det er altid mennesket i relation – til Gud og til andre mennesker. Det gælder også disse to i templet. Man kan fremhæve farisæeren som det pæne, retsindige mennesker, bare med den lillebitte fejl, at han dømmer andre. Men mon ikke Jesus går mere frontalt mod uordenen i det

menneskelige fællesskab? Farisæerne var afgjort de respekterede, men Jesus kunne også afsløre dem som mennesker, som opædte enkers bo, som var kalkede grave osv.

Hvor ser vi dem blandt os? I vores samfund. Sandt at sige ikke i den måske lidt påtagede ydmyge i kirkerummet – heller ikke engang i den som frisk og frejdig sætter sig på de øverste pladser. Vi skal se dem i de mennesker, som vores kultur eller samfundet har næsegrus beundring for, som har deres på det tørre, i position, i antallet af huse og hytter, og måske endda adresse i udlandet – vel, det kan blive så galt at beundringen kølnes!

Tolderspejl i dag? Gennemgående var det dengang nogle som man mente forrådte fællesskabet, "det rigtige folk" ved at tjene besættelsesmagten – fiflede dertil endda med pengene, de tjente på forræderiet. Det er faktisk ikke enhver – heller ikke hos os – men Jesus vil at vi skal vide at de kan være betydelig nærmere Gud, end dem vi beundrer. Vi skal vel med lignelsen have at vide at der er en anden måde at se menneskene på, end at dele os op, i foragt eller selvforagt. Et rige, Guds, er på vej, hvor de menneskelige relationer kan genoprettes – hævet over dom, hvor vi ser hinanden som "rettferdige for Gud", bygger hverandre opp i kærlighet og tilgir hverandre når det trengs.. (de sidste ord er citat fra en prædikenerne på den norske side.

Kristen Skriver Frandsen